

Anne-Marie Hooyberghs

Roman

Alles wat leeft

Als je de mensen leert kennen,
krijg je de dieren lief

Anne-Marie Hooyberghs

Alles wat leeft

Z&K

Uitgeverij Zomer & Keuning

1

‘Wel hier en ginder! Dit is het toppunt! Er zit weer geen druppel water meer in.’

De negentienjarige Mieke Moors keek geërgerd naar het gedeukte en lege zinken bad dat tussen bosjes brandnetels tegen het verroeste prikkeldraad stond. Ze schudde ontsteld haar lange blonde haar en richtte haar blik op het uitgemergelde paard dat ernaast stond. Ze kroelde het dier achter zijn oren.

‘Arme stakkerd. Nu je oud en versleten bent, laten ze je mooi in de steek.’

Flarden van stemmen deden haar hoofd in de richting van het geluid keren. Ze zag aan de andere kant van de kleine weide drie mannen uit de grote nieuwe stal van Ward Nelis komen. Daarachter zag ze nog net een stukje van de boerderij waarbij de stal hoorde.

‘Mijn kop eraf als boer Nelis al iets gedaan heeft om je leven draaglijk te maken,’ mopperde ze voor zich uit. ‘Ondanks mijn smekend pleidooi voor je welzijn, en het feit dat ik al zoveel keer zelf je water heb bijgevuld en je wat eten heb gebracht! Het zijn beulen wat dieren betreft, en diegenen die dieren mishandelden zijn volgens mijn mening ook niet aardig voor mensen.’

Het dier briede zachtjes, alsof het reageerde op haar woorden en ze knikte instemmend zonder haar ogen van de mannen weg te slaan.

‘Inderdaad. Beulen zijn het! Zowel de boer als zijn zoon Stan,’ reageerde ze alsof het dier een antwoord verwachtte. ‘En dat zal ik hen nog eens gaan vertellen ook, in de hoop dat het uiteindelijk tot hen doordringt.’

Het was niet de eerste keer dat ze Ward Nelis over de erbarmelijke staat van het paard had aangesproken, en de laatste keer had de boer haar toegesnuwd dat ze zich met haar eigen zaken moest bemoeien. Wel, dit waren haar eigen zaken! Mieke voelde zich verplicht om het voor dit arme dier op te nemen, om ervoor te zorgen dat het tenminste dagelijks wat eten en voldoende drinken kreeg op zijn oude dag. Maar Ward was een andere mening toegedaan. Voor hem was een dier enkel een geldkwestie en hij probeerde er zo veel mogelijk winst uit te halen. Dat een oud paard wegwijnde deerde hem niet. Voor hem was het geen levend wezen meer, nu het niets meer opbracht.

Ze blikte giftig naar de mannen die voor de schuur stonden te praten, liet een kort fluittoentje horen en wachtte tot haar zwarte labrador hijgend tevoorschijn kwam rennen vanuit de bosjes die het pad omzoomden. De tong hing uit haar bek en ze kwispelde vrolijk. Vlak bij haar zette de hond zich neer. Mieke glimlachte. 'Baaf, Sasja. Kom, we gaan naar boer Nelis. Dicht bij me blijven.'

Die laatste opmerking was voldoende om het dier vlak naast haar te laten lopen en met driftige passen stapte ze richting de mannen.

Ward Nelis zag haar aankomen en trok een grimas.

'Allemachtig! Daar heb je haar weer,' waarschuwde hij.

De twee jonge mannen, die met hun ruggen naar Mieke toestonden en dus niet begrepen wat hij bedoelde, keken hem met een vragende blik aan. Maar voor Ward nog een woord kon zeggen was Mieke bij hen en hief ze haar wijsvinger beschuldigend naar hem op.

'Het is niet omdat een paard oud en versleten is dat het zonder water in de weide moet staan, meneer Nelis. Het arme dier heeft meer dan twintig jaar voor je gezwoegd en gewerkt en nu het niet meer kan, mag het verhongeren en dorst lijden. Dieren hebben ook gevoelens!'

'Ach, meid, waar heb je het over!' reageerde hij nors. 'Dieren zijn gemaakt om de mens te dienen en ze hebben zich enkel te schikken naar onze wensen. Maar nu je het toch over Bles hebt. Ik ben van plan om haar uit haar lijden te verlossen. Bij het volgende transport mag

ze mee naar het slachthuis.’ Hij grijnsde en liet daarmee merken dat er met hem niet te spotten viel.

Mieke voelde een steek van pijn door zich heengaan. ‘Je bent een onmens, Nelis! Nu Bles haar werk niet meer kan doen, wordt ze bedankt met de dood. Ze verdient nog een aantal mooie jaren met goed eten en drinken voor al wat ze voor jou gepresteerd heeft.’

‘Wat weet jij van dieren? Je kunt een hond nu eenmaal niet vergelijken met een veestapel!’ Hij keek even misprijzend naar de labrador die braaf en hijgend naast haar benen zat.

‘Ik weet in ieder geval dat dieren een beter lot verdienen dan ze van jou krijgen. En dan heb ik het niet alleen over je paard!’ repliceerde Mieke woedend.

De blik van de grofgebouwde boer verharde. ‘Als ik jou was zou ik me niet bemoeien met het werk van iemand anders. Het zou je weleens duur kunnen komen te staan.’

‘Is dat een bedreiging?’ Mieke wachtte niet op zijn antwoord, maar richtte haar blik op zijn zoon Stan. Ward Nelis had vier zonen, waarvan er twee getrouwd en het huis uit waren. Van de twee jongsten, die nog op de boerderij woonden, was Stan de oudste. Hij was drieëntwintig, groot, robuust, grofgebekt en een klier van een vent, net als zijn vader. Zijn jongere broer Geert van zeventien was vriendelijker en zachter van inborst, ook al was hij net zo grofgebouwd als zijn vader en broer. Hij leek van karakter meer op zijn moeder. Maar Netta, de boerin, en haar jongste zoon hadden op deze hoeve niet veel in de pap te brokkelen. Hier regeerde brute kracht, waar onwillige dieren en mensen tot gehoorzaamheid mee gedwongen werden. Alles wat leefde werd hier onderdrukt.

Toch ging Mieke hen niet uit de weg.

‘Jij hebt het ook gehoord,’ vervolgde ze, terwijl ze Stan uitdagend aankeek. ‘Al besef ik maar al te goed dat jij je vader zult bijstaan en dat jij eveneens vindt dat dieren met plezier mishandeld mogen worden en gedood.’

Stan grijnsde spottend. ‘Waar heb je het over? Wie zegt dat wij onze dieren niet goed behandelen?’ Hij knikte met zijn hoofd naar de vreemde man naast hem. ‘Als dat zo was, dan hadden we de veearts er niet bij geroepen omdat een van onze koeien last had bij het kalven. Hij heeft het kalf er met geweld moeten uittrekken.’ Hij grinnikte alsof hij het grappig vond.

Mieke ergerde zich aan zijn harde woorden, maar dacht vooral aan het lijden van de koe. Ze taxeerde de vreemde jonge man die naast Stan stond. Hij was groot en eerder aan de magere kant vergeleken met de boer en zijn zoon. Zijn donkere haren zaten in de war en er zat een strootje in, net boven zijn rechteroor. Hij had bruine ogen en een donkere stoppelbaard. Ze had hem nog nooit gezien en ze vroeg zich af, gezien zijn vieze, met bloed en drek besmeurde werkoverall of hij een veearts of een slachter was.

‘Met geweld eruit moeten trekken?’ herhaalde ze Stans woorden zonder haar blik van de onbekende man af te wenden. ‘Alsof een koe niet voelt wat u met haar doet. Ik hoop dat u haar verdoofd hebt voor u aan het geweld begon?’

De veearts keek haar verbaasd aan. Deze meid was beslist niet op haar mond gevallen. Toch gaf hij haar rustig antwoord.

‘Alleen op deze manier was er een kans om kalf en koe te redden. In geval van leven en dood is lijden een noodzakelijk kwaad.’

Miekes ogen vlamden. ‘Zou u dat met uw moeder ook doen? Haar zo laten lijden?’

‘U kunt mensen niet met dieren vergelijken, juffrouw.’

‘Denkt u? Wij zijn ook een diersoort, meneer, een van de ergste. We moorden zelfs onze eigen soort uit. We zitten nu in 1968 nota bene en toch hebben we er niets van geleerd. We blijven moorden en mishandelen. Boerderijen worden steeds grotere bedrijven, waar het vee vooral geld moet opbrengen, zonder rekening te houden met het welzijn van de dieren. Dat moet maar eens ophouden. Dieren hebben ook recht op respect en Bles daar’ – ze wees met haar vinger

in de richting van de weide – ‘heeft heel haar leven voor boer Nelis gewerkt en als dank krijgt het dier niet eens voldoende water om haar dorst te lessen.’

Ze keek met een boze blik naar Ward en Stan die haar hard en grimmig aankeken, draaide zich toen om en ging met driftige passen verder het zandpad op dat haar in de richting van het dorp voerde. Sasja volgde braaf haar snelle passen.

Ward Nelis snoof verbolgen.

‘Mieke is geen kat om zonder handschoenen aan te pakken,’ zei hij tegen de jonge veearts, die Miekies driftig wegstappend figuurtje nakeek. ‘Ze kraamt alleen maar onzin uit. Mijn beesten zijn mijn kostwinning, niet meer en niet minder. Maar daar wil dat grietje niet van horen. Volgens haar horen varkens en kalveren niet in een hok, maar moeten ze genieten van zonlicht en buitenlucht. Bah, prietpraat! Als ze zo blijft doen, dan haalt ze zich beslist narigheid op de hals, dat kan ik je beloven.’

De jonge man reageerde niet op zijn woorden.

‘Mieke?’ vroeg hij in plaats daarvan.

‘Mieke Moors,’ antwoordde Stan in zijn vaders plaats. ‘Zij is de dochter van Jan Moors, eigenaar van de kruidenierswinkel hier in het dorp. Sinds enkele jaren voelt ze zich geroepen om het welzijn van de dieren te verbeteren, en sindsdien is geen enkele boer nog veilig.’

‘Een dierenactivist dus,’ mompelde de jonge veearts.

‘Een wat?’

‘Een dierenactivist. Zo noemen ze mensen die het voor dieren opnemen. Ik heb er al van gehoord, maar ik had het hier niet verwacht.’

‘Nu vraag ik je wat!’ reageerde Stan. ‘Ik heb nog nooit van dat woord gehoord, laat staan waarvoor het staat. Wat ze allemaal niet verzinnen. Maar je hebt zelf gezien hoe ze erover denkt en het begint knap vervelend te worden als ze je telkens met haar idealen lastigvalt. Op een keer gaat ze te ver.’

De veearts knikte. Hij gaf Stan gelijk. Hij kon niet ontkennen dat

het een mooie meid was, met haar lange blonde haar en haar grote korenbloemblauwe ogen omringd met donkere wimpers, maar haar fanatieke gedrag stond hem ook niet aan. Hij gaf om de dieren en deed wat hij kon om hen te redden indien ze geneeskundige hulp nodig hadden, maar hij hield er zijn gezond verstand bij. Dieren waren nu eenmaal nodig om mensen in leven te houden. Katten en honden werden tegenwoordig steeds meer als gezelschapsdieren gehouden en werden inderdaad beter behandeld dan vroeger, maar of dat nu ook ideaal was, dat betwijfelde hij. Maar deze... Mieke... kon toch niet verwachten dat het met het vee dezelfde kant uitging? Nee, dat was te gek voor woorden.

Hij richtte zijn blik op de oudere boer en wees naar zijn eigen vieze kleding. 'Ik ga me verkleeden en nog even naar de koe en haar kalf kijken om te zien hoe ze het maken. Ik denk niet dat er nog verwikkelingen komen, maar mocht er iets zijn dat je verontrust, dan laat je het me maar weten.'

Na deze woorden verdwenen de oudere boer en de veearts terug in de richting van de stal.

Stan bleef nog even staan en staaarde in de richting waarin Mieke en haar hond achter de begroeiing waren verdwenen. Hij vond haar ook een mooie meid, met borsten en billen die er beslist mochten wezen en hij zou haar graag in zijn bed willen krijgen. Niet dat hij een relatie met haar wilde beginnen. Ze was tenslotte geen boerenmeid en haar dromerige idealen en haar bemoeienissen maakten dat hij soms zin had om haar een klap te verkopen. Bovendien zou zijn vader hem gek verklaren. Nee, daar kon hij beter niet aan beginnen. Maar voor een vluggertje met haar was hij eigenlijk wel te vinden, al was het maar om haar erop te wijzen dat hij altijd de baas was.

Mieke voelde de woede nog altijd in haar lichaam tekeergaan toen ze het dorp naderde. Ze had een hekel aan boer Nelis. Die hekel dateerde van vier jaar geleden toen ze hem een konijn levend had zien villen

en hij zichtbaar genoot van het gekrijs van het arme dier. Ze was toen nog maar net vijftien geworden toen ze met de nog jonge Sasja over het pad had gewandeld en een door merg en been dringend gekrijs haar aandacht had getrokken. Nieuwsgierig was ze de hoek van de toen nog oude stal omgegaan en zag ze hem, en het in doodsangst schreeuwend konijn dat willoos vastgebonden zijn gruwelijke doodsstrijd moest ondergaan. Hij had gezien dat ze versteend en met een volledig ontstelde blik stond te kijken en kerfde tergend langzaam in de huid van het van pijn krijsende arme dier zonder zijn blik van haar volledig verbijsterde gezicht weg te slaan. Ze was nog een kind en zo geschokt dat ze niets deed om hem tegen te houden. Ze kon zich niet eens voorstellen dat mensen zo gruwelijk konden zijn. Na enkele ogenblikken, die voor haar een eeuwigheid leken, was ze misselijk geworden. Ze had zich omgedraaid en in de beemd overgegeven, wat Ward Nelis honend deed lachen. Daarna was ze met Sasja naar huis gerend waar ze zich snikkend op haar bed had geworpen en dagen ziek van ellende was geweest. Het gruwelijke beeld was niet uit haar geheugen weg te wissen. Zelfs nu, na vier jaar, speelden haar hersenen een spelletje met haar door het regelmatig weer op te rakelen.

En het was niet alleen bij het konijn gebeven. Ward en Stan stonden erom bekend om hardhandig met hun veestapel om te gaan. Een kreupele koe, een doodgeslagen hond of een openstaande wond op de flank van een paard waren stille getuigen van de manier waarop ze met hun dieren omgingen. Als ze naar de reden van de verwonding vroeg, dan waren ze steevast aan het prikkeldraad blijven hangen of hadden de beesten dat elkaar aangedaan. Maar Mieke wist maar al te goed hoe ze met hun dieren omgingen, en ze was er ook van op de hoogte dat het er op de meeste boerderijen veel beter aan toe ging.

Het aarden pad maakte plaats voor een smal betonnen baantje en kwam ten slotte uit in een zijstraat van de dorpsstraat. Hier sloeg ze het voetpad naast de straat in. In tegenstelling tot pakweg tien jaar terug was het aantal auto's flink gestegen en er reden nu haast constant

voertuigen voorbij. Ze deed Sasja's leiband weer om en zorgde dat de hond dicht bij haar bleef.

De kruidenierswinkel van haar ouders stond op de hoek van de Nieuwstraat en de Dorpsstraat. Het was een groot gebouw met aan beide zijden van de deur grote ramen waardoor je naar binnen kon kijken naar de vele rekken met etenswaren, drank, kleding, rookwaren, klein elektrische toestellen, tuin- en werkgerief. Als het een warme dag was, met veel zon, dan werden de zonneluifels boven de grote ramen uitgetrokken. Deze hadden geel met witte strepen zodat het gebouw meteen werd opgefleurd en de winkel al van ver zichtbaar was. Mieke vond de luifels prachtig. Het gaf haar een heerlijk zomers gevoel wanneer ze uitgetrokken werden en de indruk gaven alsof de straat in een feestgevoel getooid was. Maar nu was het nog te vroeg in het jaar om van veel zon te kunnen genieten. De maand april was nog behoorlijk fris en ze was al blij dat er geen regen viel uit de grauwe grijze lucht die heel de dag al hardnekkig was blijven hangen.

Ze vond haar vader, Jan Moors, een vooruitziend man. Hij had gezien dat de grote supermarkten, die in de steden oprukten, de mensen aanspraken omdat ze op één plaats alles vonden wat ze nodig hadden. Daar speelde hij handig op in door niet alleen voeding, maar een grote verscheidenheid van alles en nog wat in zijn winkel aan te bieden, waardoor hij meer klanten trok dan de doorsnee kruidenierswinkels die in elk dorp te vinden waren.

Mieke sloeg een smal gangetje naast de winkel in, ging op het einde een houten poortje door dat de tuin met de straat afsloot, stapte de achterdeur van het huis binnen en kwam in een gang uit, waar ze haar schoenen veegde op de mat en haar jas en sjaal bij andere jassen aan een kapstok hing. Ze deed een deur aan haar rechterkant open en kwam in een ruime leefkeuken terecht die achter de winkel was aangebouwd. Buiten de keuken, die uit een aantal kasten, een fornuis en een afwasbak met een kraan erboven bestond, stond er ook een tafel met stoelen, een met streepjesstof overtrokken zitbank en een

televisie op een laag kastje. Planten of bloemen waren er niet te zien. Miekies moeder hield er niet van. Ze zouden alleen maar tijd vragen om ze te verzorgen en die had ze niet. De winkel en het huishouden slorpten haar volledig op.

Mieke zag dat haar moeder aan het koken was. Het rook er heerlijk naar gebakken spek. Natalie Vissers, Lie Moors zoals ze hier in het dorp werd aangesproken, zag er nog goed uit voor haar negenenveertig jaar. Met haar blonde haar opgestoken, haar blauwe ogen, haar haast rimpelloze gezicht en haar iets vollere, maar toch in verhouding geproportioneerd figuur, was ze nog altijd erg bevallig en aantrekkelijk.

Lie draaide zich om toen ze de buitendeur hoorde opengaan en haar jongste dochter met Sasja in haar kielzog zag binnenkomen.

‘Zo, Mieke. Was het een fijne wandeling?’

‘In het begin wel, mam. Maar toen zag ik dat oude verwaarloosde paard van boer Nelis en heb ik een hartig woordje met hem gewisseld. Het is verschrikkelijk hoe die man zijn dieren behandelt.’

Mieke zette zich neer op een stoel aan de tafel en keek met een sombere blik naar haar moeders rug.

Lie hoorde de boosheid door haar dochters woorden heen. Ze kende de geestdrift en het fanatieke van haar jongste dochter als het op gerechtigheid aankwam, en ze was bang dat het weleens de spuigaten zou kunnen uitlopen.

‘Je moet voorzichtig zijn met je woorden, Mieke. Jaag mensen zoals Ward Nelis niet tegen je in het harnas. Daar bereik je niets mee.’

‘Hij laat Bles gewoon verkommeren, mam. Dat paard vindt geen fatsoenlijk sprietje gras meer in die kale weide en het staat constant zonder water. Stel je voor! Hoe zou jij je voelen als je geen druppel water meer had? En alsof dat niet erg genoeg is, wil hij haar laten slachten. Dat is dan zijn dank. Bah, ik haat hem! Hij is een echte beul voor zijn dieren en zijn zoon Stan is al net zo erg. Vandaag was er een jonge veearts bij hen die hen geholpen had bij een moeilijke bevalling van een koe. Het was een vreemdeling. Ik heb hem nog nooit eerder

gezien. Zou de oude Bakeland concurrentie krijgen?’ Mieke haalde licht haar schouders op alsof ze haar laatste vraag van zich af wilde werpen. ‘Nou, ja, mijn zorg niet.’

Lie zuchtte even onhoorbaar, zette het vuur onder de pan af en ging op een stoel tegenover haar dochter zitten.

‘Maak je het nu niet erger dan het is? We kunnen toch niet eisen dat alle mensen hun dieren behandelen zoals wij Sasja.’ Ze keek even naar de hond die op een opgevouwen deken lag en op een bot kauwde. ‘Ze leeft hier als een prinses en ik weet dat velen dat een rariteit vinden. Bij de meeste mensen mogen honden blij zijn dat ze überhaupt binnen mogen komen. Ze moeten tevreden zijn met een hok buiten. Soms vraag ik me af of je niet te ver gaat in je idealisme.’

‘Als iedereen zou denken zoals jij, mam, dan zou niemand voor hen opkomen. Ik neem aan dat een mens niet zonder vlees kan, al heb ik ook daarover mijn twijfels, maar waarom mogen ze dan geen dierwaardig bestaan gehad hebben voor ze op ons bord belanden? Neem nu Ward Nelis. Hij heeft een paar jaar geleden een nieuwe stal gezet en zijn bedrijf gemoderniseerd. Met een bestand van dertig melkkoeien is hij momenteel een van de grootste boeren in de omtrek. Maar dat betekent ook dat zijn dieren nog meer producten geworden zijn en ze nu nog minder gezien worden als levende wezens met rechten en noden. Ik ben bang dat het de verkeerde kant op gaat.’

Lie schudde haar hoofd. Mieke was al van jongs af met dieren bezig, en al mocht ze in haar jonge jaren geen dier houden van haar vader, toch was ze in de tuin altijd in de weer met de katten van de burens en ze was in de wei bij de paarden te vinden. Ze was tot haar achttiende naar school geweest, de laatste twee jaar in de richting boekhouden. Dat was meer dan haar broer en oudere zus gedaan hadden, maar het kwam van pas in hun zaak en daar ging het om. De winkel was een familiezaak en dan kon hun inzet beter aan de zaak gespendeerd worden, dan aan een verdere studie.

Al leek dat voor Mieke niet op te gaan. Elk vrij moment zat ze met

haar neus in de boeken, maar niet in de boekhoudkundige boeken. Ze verslond alle informatie en kennis die met dieren te maken had. Voor en na schooltijd was ze al begonnen met een opvangcentrum voor verwaarloosde honden en katten, waar ze, na lang zeuren, de oude schuur achter in de tuin voor mocht gebruiken. Als het daarbij bleef, dan steunde Lie haar met plezier, maar Mieke werd met de jaren steeds fanatieker en het bleef niet bij honden en katten.

‘Je zit te veel met je hoofd in de boeken, lieverd. Kennis is een mooie deugd, maar levenswijsheid telt ook mee. Geloof me maar dat er meer is om uit te leren.’

Op dat moment werd de deur geopend die naar de winkel leidde en kwam Miekės zus Lili de keuken binnen. Lili was vijfentwintig en ze was sinds een jaar getrouwd met Erik Vandenbos. Ze huurden een huis, twee huizen verder, en ze kwam elke ochtend naar het ouderlijk huis om in de winkel te werken. De zussen leken op elkaar. Ze hadden beiden blond golvend haar en blauwe ogen, al waren die van Mieke helderder en een tintje blauwer dan die van Lili. Toen ze Mieke aan de tafel zag zitten trok ze gemaakt verbaasd haar wenkbrauwen op.

‘O, wie we daar hebben? Mijn zusje. Ik dacht dat je me vandaag in de winkel zou helpen, maar ik heb je nog niet gezien.’

‘De dag is nog niet om. Ik heb trouwens deze voormiddag de slaapkamers en de keuken een goede beurt gegeven en ik heb Sasja uitgelaten. Je kunt dus niet zeggen dat ik niets gedaan heb.’

Dat antwoord leek Lili te bevredigen. Ze ging er in ieder geval niet op in. In plaats daarvan keek ze naar haar moeder.

‘De laatste klant is net weg en ik heb de deur gesloten, mam. Tussen twaalf en één eet iedereen, dus hebben we een uurtje rust verdiend. Ik heb trouwens honger. Wat eten we? Het ruikt hier zo heerlijk, het water komt me in de mond.’

‘Spek met eieren.’

‘Lekker.’

Als in een automatisme ging Lili naar een van de kasten toe, nam

er een stapel borden uit en begon de tafel te dekken. De deur ging weer open en Miekės vader kwam de keuken in. Net zoals Lie zag hij er nog goed uit voor zijn leeftijd, met zijn dikke bos kastanjekleurig haar en zijn sprekende diepblauwe ogen, ogen die Mieke van hem geërfd had, terwijl de rest van haar uiterlijk van haar moeder kwam. Een beginnend buikje verraadde zijn zwakheid voor lekker eten. Jan werkte vooral achter de schermen van zijn zaak. Hij hielp Mieke met de boekhouding, zorgde voor de bestellingen, ontving leveranciers, stockeerde de waren en hield een zorgvuldige inventaris bij.

Als laatste verscheen Miekės broer Joris. Hij was drieëntwintig, woonde nog thuis, leek sprekend op zijn vader en hielp in de winkel met het constant aanvullen van de rekken.

Het semiwarenhuis was een familiebedrijf en iedereen had zijn vaste taak daarin. Behalve Mieke. Zij hielp waar het nodig was. Was het erg druk, dan hielp ze Lili en haar moeder aan de kassa. Moesten er veel rekken bijgevuld worden, dan hielp ze Joris, en had haar vader geen tijd voor de boekhouding, dan nam zij dat geheel voor haar rekening. En natuurlijk was er ook nog het huishouden waaraan ze haar steentje bijbracht.

Terwijl ze met zijn allen van de broodmaaltijd genoten – ze aten het diner altijd ’s avonds omdat ze dan meer tijd hadden om te koken – keek Mieke onopvallend de tafel rond. Ze hield van haar familie en de drukte van de winkel. Ze had nooit anders geweten. Maar als het aan haar lag, dan had ze liever meer vrije tijd om zich met dieren bezig te houden. Vooral met de dieren die ze opving. Een hond die mank liep of die verwondingen had opgelopen, een kat die met haar poot in een klem had gezeten of onder de vlooiën of schurft zat. Honden en katten die van niemand bleken te zijn. Ze verzorgde ze tot ze genezen waren, en liep daarna de deuren plat om hen een fatsoenlijk thuis te geven. Of ze ging er mee naar veearts Bakeland om hen uit hun lijden te verlossen als ze te erg gewond of verzwakt waren. Maar dat alles vroeg veel werk, eigenlijk meer dan ze kon combineren met haar

werk in de winkel. Gelukkig kon ze rekenen op de hulp van Hanneke Kerkhofs, haar vriendin. Hanneke werkte bij bakkerij Plaske, waar ze het fijn vond om de klanten te bedienen. Het liefst zou ze in een grote winkel zoals deze van Moors willen werken, maar ze wist dat Jan Moors niet graag buitenstaanders in zijn zaak liet werken en dus was ze maar wat blij dat ze enkele jaren geleden in de bakkerij kon beginnen. Door haar werk kon ze alleen op zaterdagmiddag een aantal uren komen helpen, maar daar was Mieke haar al vreselijk dankbaar voor. Bovendien was het prettig werken met zijn tweetjes en konden ze ondertussen heel wat bijpraten en af en toe eens goed lachen.

Ze kende Hanneke al heel lang. Ze herinnerde zich nog dat ze Hanneke als kleuter het einde vond. Mieke vond haar zo mooi met haar rode haar, haar sproetjes en haar grijsgroene ogen. Vanaf toen waren ze niet meer van elkaar weg te slaan en waren ze altijd vriendinnen gebleven, ook al gingen ze in hun tienerjaren hun eigen weg.

Mieke beseftte maar al te goed dat haar familie het niet altijd met haar eens was wat haar inzet voor deze verschoppelingen betrof. Maar ze kon het niet laten. Ze vond het verschrikkelijk wanneer mensen een nest jonge katten of honden in een zak staken en deze in het water wierpen of ze levend in de grond stopten. Ze begreep wel dat er anders te veel katten en honden op de wereld waren, maar er moest toch een andere manier zijn om ervoor te zorgen dat er niet zoveel nesten geboren werden. Ze had gelezen dat stierkalveren en varkensberen gecastreerd werden als ze niet voor het dekken konden worden gebruikt, omdat hun vlees dan beter zou zijn bij de slacht. Als dat bij stieren en varkens kon, zou dat dan ook niet bij kleinere dieren kunnen? Het was natuurlijk de vraag of een veearts al die castraties wel wilde doen? En wat het allemaal zou kosten? Ze dacht aan de jonge man die bij Ward Nelis stond. Hij had er niet onaardig uitgezien met zijn donkere stoppelbaard en zijn donkere haar. Ze vroeg zich af welke kleur van ogen hij had, maar ze kon het zich niet herinneren. Ze was te boos geweest om het in zich op te slaan. Hoe zou hij heten? Ze kon

zich niet herinneren dat zijn naam ter sprake was gekomen en ze had er ook niet naar gevraagd.

‘Mieke!’

Ze keek geschrokken op en zag dat iedereen naar haar staarde.

‘Waar zit je met je gedachten?’ vroeg Lili. ‘Ik heb al twee keer je naam gezegd voor je reageerde. Ik heb van een klant vernomen dat je het weer aan de stok hebt gehad met Ward Nelis. Je weet dat alles hier als een lopend vuurtje rondgaat en ik zou de volgende keer maar oppassen als ik jou was. Naar het schijnt was Nelis deze keer echt in zijn wiek geschoten en had hij geen goed woord voor je over. Bovendien was hij blijkbaar niet alleen en was er een veearts bij hem die alles gehoord heeft en het ook buiten alle normen vond.’

Mieke klemde haar lippen grimmig op elkaar.

‘Ik heb alleen maar gezegd waar het op stond, Lili, en ik neem mijn woorden niet terug. Ward Nelis is een dierenbeul en dat weet iedereen. En zijn zoon Stan is geen haar beter. Vergeleken met andere boeren hebben ze geen enkel greintje respect voor hun dieren en ze deinzen er niet voor terug om hen tot bloedens toe te slaan of om hen gewoon te laten verkommeren. Het kan me ook niets schelen wat die veearts daarvan vindt. Het is gewoon de waarheid.’

‘Ik heb horen zeggen dat Bakeland een jonge veearts in dienst heeft genomen,’ kwam Joris ertussen nadat hij een hap had doorgeslikt. ‘Dat zal die kerel wel geweest zijn. Iemand uit Herentals, een zekere Diederik Venloo. Bakeland wordt stilaan te oud om alles alleen aan te kunnen en je weet dat hij geen kinderen heeft om in zijn voetsporen te treden. Ik veronderstel dat de jonge Venloo op den duur zijn plaats zal innemen.’

Mieke kende Bakeland al heel haar leven. Een oudere man met een bos silverwit haar en een getaand gezicht waarin grijze ogen vanonder borstelige wenkbrauwen met een vaste blik de wereld inkeken. Ze had al verschillende keren van zijn diensten gebruik moeten maken en ondervond dat hij niet zo gemakkelijk en meegaand was als ze zou

willen. Echt nog een veearts van de oude stempel, wat betekende dat hij meer oog had voor het vee dan voor huisdieren. Voor een gewonde kat, hond, kip of konijn kon hij weinig begrip opbrengen. Het enige waarmee hij haar wilde helpen, was het toedienen van een injectie om een dier uit zijn lijden te verlossen, en dan was het omdat Mieke telkens bleef aandringen. Volgens hem kon je een gewonde hond of een kat net zo goed de kop inslaan, dat had hetzelfde effect, maar dan goedkoper. Het feit dat Mieke dat weerlegde met de woorden dat de kop inslaan niet altijd meteen de dood tot gevolg had en dat het de dieren dikwijls nog meer deed lijden, had hem over de streep getrokken. Ze wist nu dat ze bij hem terecht kon voor een injectie, maar hij was niet te vinden voor een behandeling. Een huisdier dat afzag, moest uit zijn lijden worden verlost, dat was zijn stelling, en Diederik Venloo was waarschijnlijk dezelfde mening toegedaan.

Jan keek met een donkere blik naar zijn dochter.

‘Ik heb toegestaan dat je hier in de tuin voor enkele verwaarloosde dieren zorgt, Mieke, maar Ward Nelis bedreigen omdat hij zijn dieren volgens jou niet goed verzorgd, gaat me te ver. Hou je erbuiten, heb je dat goed begrepen?’

Mieke boog haar hoofd, maar gaf geen antwoord. Ze kon haar vader niet beloven dat ze niets meer tegen Ward Nelis zou zeggen. Er was nu eenmaal niemand anders die voor het welzijn van zijn dieren opkwam. Iemand moest het doen. Iemand moest proberen om hem tot andere gedachten te brengen. Ze dwong immers niemand, ze praatte gewoon op hen in, probeerde hun geweten wakker te schudden en hun zienswijze te veranderen. Daar was toch niets slechts aan?

Ze was blij dat Joris over een bepaalde opstelling van de kledingrekken begon, zodat het gesprek nu daarover ging en haar vader geen antwoord eiste.

Na het eten verdween iedereen terug in de winkel en bleef Mieke alleen in de keuken achter om de tafel af te ruimen en de vaat te doen. Daarna ging ze naar de winkelruimte, waar ze zag dat haar moeder

en Lili het aantal klanten gemakkelijk konden bolwerken en ze haar vader in een druk gesprek trof met een leverancier in de ruimte naast de winkel die uitkwam aan de straatkant, zodat de geleverde producten gemakkelijk binnen konden worden gezet. Ook daar was ze blijkbaar niet nodig. Haar broer kon haar hulp echter goed gebruiken om de rekken met kleding te verzetten tot ze in de juiste positie stonden. Maar daarna was ze ook hier overbodig. Mieke glipte de keuken weer in en keek op de klok die aan de wand tussen twee ramen hing. Tien over drie. Ze had nog een uurtje voor ze koffie zou zetten zodat ieder apart in een rustig moment een kopje koffie kon komen drinken met een koek erbij. De warme maaltijd werd pas na zeven uur gegeten, als de laatste klant de deur uitging en de winkel gesloten werd. Dat was nog zoiets dat hun winkel anders maakte. Haar vader had erop gestaan om langer open te blijven dan enkele jaren terug, omdat steeds meer vrouwen mee uit werken gingen en ze nadien nog graag hun inkopen wilden doen.

Maar nu was ze blij dat het even rustig was en ze wat tijd kon vrijmaken om naar de tuin te gaan. Sasja had al die tijd op haar deken liggen slapen, maar nu ze Mieke zag binnenkomen hief ze afwachtend haar kop op. Zodra ze zag dat Mieke aanstalten maakte om naar buiten te gaan, sprong ze overeind en draafde ze haar achterna.

De lucht was nog steeds bewolkt en er stond een koude wind. Mieke ritste haar jas dicht en trok de capuchon over haar hoofd toen ze over het pad door de tuin liep. Sasja rende vooruit naar de kleine schuur die achter in de tuin stond en naar de hokken die er tegenaan waren gebouwd. Zodra Mieke de deur van de schuur opende, hoorde ze het gemiauw van de katten die in verschillende ruime kooien zaten. Ze had ze in alle soorten: gestreepte, lapjes, helemaal witte en zo goed als helemaal zwarte poezen. Zowel volwassen dieren als kittens. Sasja bleef buiten. De hond wist dat ze niet mee mocht, al stak ze soms haar kop naar binnen en snuffelde alsof ze al die kattengeuren in zich op wilde nemen. Mieke was ervan overtuigd dat Sasja niet van plan was

om de katten kwaad te doen. Het feit dat ze in kooien zaten zou hen trouwens beschermen. Maar ze wilde niet dat de poezen aan Sasja gewend zouden raken en daardoor hun angst voor honden kwijtraakten. Ze begreep maar al te goed dat andere honden het niet konden laten om katten na te jagen en als ze de kans kregen om ergens een thuis te vinden, dan konden ze beter bang zijn voor honden en tijdig weg vluchten.

Ze gaf de dieren wat te eten en aaide hen uitgebreid om hen aan handen en mensen gewoon te maken.

Elke ochtend stond ze om vijf uur op om voor deze dieren te zorgen, zodat haar werk in de winkel en in het huishouden er niet onder leed. Lili, Joris en zij werden voor hun werk betaald. Hun ouders stonden erop. Ze hadden liever hun eigen kinderen als werkkrachten dan vreemde mensen. Nu wisten ze tenminste wat ze aan elkaar hadden en dat zou bij vreemden niet het geval zijn. Omdat Mieke de jongste was en een beetje manusje-van-alles, werd zij het minst betaald, maar ze was al lang blij dat ze wat geld verdiende. Dat stelde haar in staat om voor haar dieren te zorgen. Al hoopte ze dat er niet te veel katten en honden meer bijkwamen. Er zat een grens aan het eten dat ze kon betalen.

Sasja's geblaf deed haar met een ruk naar de openstaande schuurdeur kijken. Ze zag een meisje van een jaar of tien de tuin in komen. Mieke veegde haar handen af aan een doek en ging naar buiten waar ze naast Sasja bleef staan en haar tot stilte maande.

'Kom maar verder, hoor. Sasja is een brave hond. Hij doet je niets.'
Het meisje kwam schoorvoetend dichterbij.

'Lili heeft in de winkel gezegd dat ik maar naar de tuin moest gaan. Omdat ze je nergens zag dacht ze dat ik je daar zou vinden.'

'Mijn zus heeft groot gelijk. Kan ik je ergens mee helpen?'

Het meisje knikte heftig zodat haar blonde staartjes aan beide kanten van haar hoofd op en neer wipten. 'Ik mag een poes van mama, en Lili zei dat ik er bij jou een kon halen.'

‘Dat is zo. Wat fijn! Kom maar mee. Dan kan je zelf kiezen welke poes je graag wil.’

Even later ging het meisje met een grijs gestreept poesje in haar armen en een gelukzalige glimlach op haar gezichtje weer naar de winkel toe, waar haar mama op haar wachtte.

Mieke voelde zich trots en gelukkig. Daar deed ze het voor. Het feit dat ze deze dieren een toekomst kon geven, dat ze bleven leven en door kinderhanden geliefkoosd werden, gaf haar telkens weer de kracht om door te gaan.

Met een glimlach begaf ze zich naar de buitenhokken. Daarin zaten de honden. Zielige weglopers, herstellende exemplaren die niemand opeiste en achteloos achtergelaten jonge hondjes.

In het verleden was het weinige verkeer geen hinder geweest voor de meeste loslopende honden, maar sinds een aantal jaren was het veel drukker geworden en kwamen veel honden en katten onder auto’s terecht. Als ze geluk hadden, hadden ze alleen maar enkele schrammen, maar voor hetzelfde geld waren ze dood of te ernstig gewond. Mieke raadde iedereen zo veel mogelijk aan om hun hond in een hok te houden of om hun tuin te omheinen, zodat ze de straat niet meer op konden. Dat het ook zou helpen om het aantal nesten te verminderen, was mooi meegenomen.

Voor de hondenhokken was een groot stuk tuin afgezet zodat de honden er vrij in konden rondlopen. Elk moment dat ze hier naartoe kon komen, mochten de honden er rondrennen en snuffelen. Nu mocht Sasja wel mee en ze kwispelde heftig toen ze de omheining mee binnen ging. Het duurde niet lang voordat alle honden genietend rondrenden en af en toe naar Mieke toekwamen voor een aai of een knuffel.

Tot nu toe kon ze het werk nog wel aan. Maar ze was toch blij dat Hanneke haar elke zaterdag kwam helpen. Mee naar een boerderij gaan om de boer in kwestie trachten over te halen om zijn dieren op een meer diervriendelijke manier groot te brengen, daar bedankte

Hanneke echter voor. Dat vond ze niks. Ze hield van dieren en ze vond het fijn om met de katten en de honden om te gaan, maar daar stopte het voor haar. Mieke respecteerde Hannekes wens. Ze kon niet van iedereen eisen dat ze haar mening deelden en dat ze voor dezelfde idealen opkwamen als zij. Maar dat maakte wel dat ze zich alleen voelde in haar strijd. Ze wilde dat ze iemand vond die haar idealen deelde, die net als zij wilde vechten voor een meer diervriendelijke wereld. In veel landen kwamen mensen in opstand om het leed van de dieren te verzachten. Ze had er veel over gelezen, maar die mensen woonden ver weg en van hen kon ze geen hulp verwachten. Ze voelde dus dat anderen haar gedachten en principes deelden, maar als het erop aankwam stond ze toch alleen. Ach, ze begreep het wel en ze begreep ook de boeren in zekere zin. Ze was op het platteland opgegroeid en beseftte maar al te goed dat boeren moesten leven van de opbrengsten van hun akkers en van hun vee. Voor een boer was de boerderij zijn broodwinning en de meeste boeren behandelden hun vee niet slecht, maar het kon nog beter. Ze moest maar aan boer Adriaans denken om te weten dat het ook anders kon. Bij hem hadden alle koeien een naam en hij behandelde ze met zorg en respect. Zijn kalveren mochten met de koeien mee de weide in en zijn varkens mochten buiten in een omheind stuk, waar ze in de modder konden wroeten en zich konden koesteren in de zon. Het was zelfs bewezen dat het vlees er alleen maar beter van werd. Natuurlijk was het nog beter als ze niet gedood hoefden te worden, maar Mieke was verstandig genoeg om te weten dat ze dat niet kon eisen.

Boer Adriaans was echter een uitzondering. Je kon zo zien dat hij van zijn dieren hield, ook al moesten ze uiteindelijk dood. Op de andere boerderijen in haar omgeving ging het er niet zo respectvol aan toe en was er nog veel werk aan de winkel om hen erop te wijzen dat dieren ook recht hadden op een respectabel leven. Maar de boerderij van Nelis was wel de grootste doorn in haar oog. Ward en Stan leken ervan te houden om hun macht te tonen en sloegen er graag op los, tot

bloedens toe wanneer een dier wat te onwillig was volgens hun eisen.

Kon ze hen maar overhalen om anders met hun dieren om te gaan, maar Ward en Stan waren te koppig om te luisteren en bovendien was ze niet langer gewenst op de boerderij. Misschien kon ze Netta eens benaderen of hun jongste zoon Geert. Nelis zijn vrouw en Geert waren zachter en gevoeliger dan Ward en Stan. Maar ze waren ook stiller en gedweeër en ze hadden niet veel in de pap te brokkelen op de Nelishoeve. Geert was het kakelnestje. Met zijn zeventien jaar was hij nog jong en had hij waarschijnlijk nog niet zoveel inbreng, maar dat kon in de toekomst veranderen en dus kon ze altijd proberen om hem op haar hand te krijgen.

Die gedachte gaf haar weer een beetje moed. Met herwonnen kracht knuffelde ze Sasja en de andere honden.

Er is altijd nog liefde om in te geloven...

Het is het einde van de jaren zestig. De negentienjarige Mieke heeft in tegenstelling tot haar broer en zus geen interesse om in de dorpswinkel van haar ouders te werken. Ze vangt gewonde dieren op en bezoekt de boeren in de omgeving om over het welzijn van hun dieren te praten. Niet iedereen is daar blij mee... Boer Nelis vindt Mieke vooral lastig, maar zijn zoon Stan is wel van haar gecharmeerd. En dan is er ook nog een nieuwe veearts in het dorp. De nuchtere Diederik vindt Mieke eerst maar brutaal en betweterig. Maar dat zal snel veranderen. Kan Mieke de juiste keuzes in de liefde maken? En misschien nog belangrijker: kan ze de juiste keuzes voor zichzelf maken?

Anne-Marie Hooyberghs schrijft familieromans die zich veelal afspelen in Vlaanderen, waar ze zelf ook woont. In dit sferische en meeslepende verhaal staan liefde en het boerenleven in de jaren zestig centraal.

ISBN 978 90 2055 007 8 NUR 344

9 789020 550078 >

www.romanserie.nl

Romanserie